

Mer grunnskoleopplæring for ungdom

Noen elever kan ha behov for mer grunnskoleopplæring, selv om de formelt sett har fullført grunnskolen og har rett til videregående opplæring. Kommuner og fylkeskommuner kan tilby *mer grunnskoleopplæring* til elever som har behov for det for å kunne fullføre videregående opplæring.

REGELVERK | SIST ENDRET: 01.08.2024

Det står i opplæringsloven § 9-7. Mer grunnskoleopplæring faller inn under forberedende opplæring, som er regulert i opplæringsloven § 18-2. Tilbudet skal være gratis og skal bidra til at ungdommene får bedre forutsetninger for å kunne fullføre den videregående opplæringen. Ungdommene får mulighet til å bedre kompetansen sin og kan få karakterene dokumentert på grunnskolevitnemålet. Dette innebærer også at ungdommene kan forbedre vitnemålet fra grunnskolen, men dette skal ikke være en begrunnelse for å ta inn elever til slike tilbud.

Målgruppen for mer grunnskoleopplæring

For å kunne få et tilbud om mer grunnskoleopplæring må ungdommen

- være under 24 år gammel
- ha rett til videregående opplæring
- ha behov for mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre videregående opplæring
- ha lovlig opphold i landet

Dette kan blant annet gjelde ungdommer som har kort botid i Norge og som har få år med grunnskoleopplæring fra hjemlandet. Disse ungdommene har ofte ikke opparbeidet seg et godt nok faglig grunnlag til å gjennomføre videregående opplæring. I tillegg kan de ha store språklige utfordringer.

Ungdommer som har gått glipp av mye opplæring i grunnskolen på grunn av sykdom eller andre forhold

kan også ha behov for mer grunnskoleopplæring.

Kommunen eller fylkeskommunen må vurdere ungdommens behov for mer opplæring på grunnskolenivå. Behovet for mer grunnskoleopplæring skal være konkret og knyttes til mulighetene hver enkelt ungdom har til å fullføre videregående opplæring. Kommunen eller fylkeskommunen kan ikke vektlegge at en ungdom ønsker å forbedre grunnskolekarakterene for å komme inn på et bestemt utdanningsprogram.

En ungdom trenger ikke sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten for å få tilbud om mer grunnskoleopplæring, men kommunen eller fylkeskommunen kan velge å innhente en vurdering etter samtykke fra ungdommen eller foreldrene.

Om lovlig opphold

Det er krav om lovlig opphold i landet. Ungdom som er under 18 år og som venter på å få avgjort søknad om oppholdstillatelse, har mulighet til å få mer grunnskoleopplæring når det er sannsynlig at de skal være i Norge i mer enn tre måneder.

De som fyller 18 år i løpet av et skoleår, har rett til å fullføre skoleåret som begynner det året de fyller 18.

Ungdommene som får avslag på søknad om oppholdstillatelse, har mulighet til å få mer grunnskoleopplæring fram til datoen de får avslag på oppholdstillatelsen.

Dette står i opplæringsloven § 18-10.

Organisering

Tilbud om mer grunnskoleopplæring faller inn under forberedende opplæring for voksne, og kommunen eller fylkeskommunen har større frihet i hvordan de organiserer forberedende opplæring for voksne enn opplæringen for barn og ungdom.

Kommunen eller fylkeskommunen avgjør selv om det er løpende eller fastsatt søknadsfrist og inntak til mer grunnskoleopplæring.

Organisering i grupper

Kommunen eller fylkeskommunen bør organisere og utforme tilbud om mer grunnskoleopplæring slik at de er rettet mot de særskilte utfordringene ungdommene i målgruppen står overfor, både faglig og sosialt.

Kommunen eller fylkeskommunen kan organisere opplæringen i hensiktsmessige grupper. Det er ikke noe i veien for at de kan opprette et tilbud med tanke på en bestemt gruppe ungdommer med felles utfordringer og behov, og ikke kun ungdom som oppfyller vilkårene.

Dette innebærer for eksempel at kommunen eller fylkeskommunen kan organisere opplæringen i felles grupper for ungdom som får mer grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 9-7, og ungdom som ikke har rett til videregående opplæring og får forberedende opplæring etter opplæringslovens § 18-2 (ungdommer «med» og «uten» rett til videregående opplæring»).

Kommunen eller fylkeskommunen avgjør hvordan de deler inn gruppene, og hvor permanente gruppene skal være. De kan organisere gruppene på grunnlag av for eksempel faglig nivå. Kommunen eller fylkeskommunen avgjør også gruppestørrelsen, men gruppen skal ikke være større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig.

Kontaktlærer

Kommunen eller fylkeskommunen må ikke knytte en kontaktlærer til gruppen. Det kan likevel være hensiktsmessig at den enkelte eleven har en kontaktlærer å forholde seg til.

Kompetanse

De som skal undervise elever som får mer grunnskoleopplæring, må oppfylle kompetansekrav for lærere og kvalifikasjonsprinsippet. Dette står i opplæringsloven § 19-13.

Skoleruta

Opplæringstilbudet må ikke følge «skoleruta» og kan være kortere enn ett ordinært skoleår. Det mest hensiktsmessige vil likevel ofte være at undervisningen for målgruppen følger det ordinære skoleåret.

Opplæringen

Innhold

Tilbudet om mer grunnskoleopplæring vil vanligvis omfatte færre fag enn ordinær grunnskoleopplæring, og gi større frihet til å konsentrere opplæringen om det den enkelte ungdommen kan ha behov for. Eleven skal få mer grunnskoleopplæring ut fra de mulighetene hen har til å følge undervisningen på videregående nivå, og til å fullføre videregående opplæring.

Det er ikke noe i veien for at ungdommen får opplæring også utover grunnskolefag, eksempelvis ved at eleven hospiterer i fag i videregående opplæring.

Rett til individuell tilrettelegging og særskilt språkopplæring

Ungdom som får tilbud om mer grunnskoleopplæring har rett på særskilt språkopplæring og individuell

tilrettelegging hvis de har behov for det. Dette er individuelle rettigheter og krever vedtak fra kommunen eller fylkeskommunen.

Les mer: [Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging](#)

Les mer: [Særskilt språkopplæring](#)

Vurdering

Ungdommer som får mer grunnskoleopplæring har rett til underveisvurdering, sluttvurdering og dokumentasjon av vurderingen. Dette står i opplæringsforskriften kapittel 9 og 15.

Ungdommene får ikke halvårsvurdering i orden eller i oppførsel, og skolen fører heller ikke fravær. Hvis ungdommene har stort fravær, kan dette likevel føre til at læreren ikke får grunnlag for vurdering. Dette betyr at deltakerens fravær likevel kan ha betydning.

Fritak fra vurdering med karakter

Ungdommer som får mer grunnskoleopplæring kan ha rett til fritak fra vurdering med karakter. Dette står i opplæringsforskriften § 15-14 til § 15-16.

Fritak fra vurdering med karakter gir ikke fritak fra opplæringen. Ungdommer som er fritatt fra vurdering med karakter, skal følge opplæringen i faget.

Andre forhold

Skyss

Ungdommene som mottar mer grunnskoleopplæring har rett til skyss når de bor mer enn fire kilometer fra opplæringsstedet. Ungdommer som har behov for skyss på grunn av funksjonshemming, sykdom eller skade, har rett til skyss uavhengig av avstand til opplæringsstedet. Dette står i opplæringsloven § 21-1.

Ulykkesforsikring

Kommunen eller fylkeskommunen skal sørge for ulykkesforsikring for elever og voksne deltakere. Dette står i opplæringsloven § 28-8. Ulykkesforsikring gjelder også elever som får mer grunnskoleopplæring.

Mer grunnskoleopplæring kan inngå i introduksjonsprogram

Nyankomne innvandrere mellom 18 og 55 år har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram. Mer grunnskoleopplæring kan være en del av introduksjonsprogrammet.

Dette kan organiseres i ulike sammensetninger av fag og i ulikt omfang tilpasset den enkelte deltakeren.

Ansvarsforhold og finansiering

Både kommuner og fylkeskommuner har mulighet til å tilby mer grunnskoleopplæring for ungdom. De har ikke en plikt til å tilby mer grunnskoleopplæring, og kostnadene må dekkes innenfor gjeldende ramme.

Hvis det er kommunen som setter i gang et slikt tilbud er det de som er ansvarlig, og det samme gjelder for fylkeskommunen. Kommuner og fylkeskommuner kan også samarbeide om tilbudene.

Hvis kommuner og fylkeskommuner skal samarbeide om grunnskoleopplæring for ungdommer som trenger det, må de avtale hvordan ansvarsforholdene skal være, hvordan de skal finansiere tilbudet og hvem som skal ha arbeidsgiveransvar for lærerne. Det er også viktig å avklare hvem som skal ha ansvar for eventuell individuell tilrettelegging.

Tilbudet om mer grunnskoleopplæring skal være frivillig og gratis for den enkelte. Deltakere i tilbudet har ikke rett til utdanningsstøtte.